

עורך „העולם הזה“ פונה לראש ממשלת ברית המועצות מכתב גלוי

לכבוד

מר ניקיטה סרגייביץ' כרושצ'וב,
ראש ממשלת איחוד הקהילות הסוציאליסטיות המועצתיות,
מוסקבה.

אדוני ראש-הממשלה,

שלושה נציגים חשובים של העם הסובייטי באו השבוע לישראל והשתתפו בחגיגה לטיפוח יחסי הידידות בין ברית-המועצות ומדינת-ישראל. שיגור מישלחת זו מעיד, בלי ספק, כי המוסדות הסובייטיים מייחסים ערך וחשיבות ליחסים בין שתי המדינות, וגם ליחסים שבין הציבור היהודי העולמי לבין ארץ הסובייטים.

עובדה זו מפתה בי עזו לנסות ולהביא בפניך, אדוני ראש-הממשלה, את הערותי והצעותי של אזרח ישראלי שהוא, במיקרה, עורך אחד מעתוני ישראל.

ה רשה לי, אדוני ראש-הממשלה, להקדים כמה הערות אישיות, כדי לזהות את עצמי ולהפריך כל חשש כאילו באתי להצטרף למסע אנטי-סובייטי מאורגן.

אני מייצג עתון המטיף ללא סתירה ופשרה, מזה שלוש-עשרה וחצי שנים, לעקרונות הבאים: **נייטרליזם ישראלי במאבק בין שני המחנות היריבים בעולם, השתלבות ישראל במחנה האפרו-אסיאתי.**

● **אני מחייב את זיקת היהודים במדינת-ישראל ליהודים במדינות אחרות, ואת הדאגה הכנה לנוכלם.**
● **אני מתנגד להשתלבות ישראל במערך המדיני, הצבאי, הביזני והכלכלי הן של המחנה המערבי, הן של המחנה הקומוניסטי.**
● **אני שואף להתקרבות ישראלית-סובייטית, במקביל לקיום הידידות הישראלית-אמריקאית, כדי ליצור תנאים שיאפשרו גיהול מדיניות עצמאית ונייטרלית.**
● **אני סבור כי ברית-המועצות (כמו ארצות-הברית) יכולה וחיבת למלא תפקיד חיובי במאמצים לסיום המלחמה הנוכחית בין ישראל וארצות-ערב.**
● **אני מאמין כי ניתן לפתור בדרכי שלום את כל הבעיות הממשיות השנויות במחלוקת בין ישראל ומדינות-ערב, כגון ההכרה בזכות הפליטים הערביים לחזור לישראל, וההכרה בזכות ישראל לקלוט את כל היהודים המבקשים לבוא אליה, מכל ארץ שהיא.**

בואי לנתח את המיכשולים העומדים בדרך הידידות הישראלית-סובייטית, אני מפר

ריד לחלוטין בין שתי סוגיות:
● השאלות, המישאלות והתלונות שיש לנו, אורחי ישראל, אל הממשלה הסובייטית, מסע-התעמולה האנטי-סובייטי המאורגן, המנצל שאלות ותלונות אלה למען מטרות השרויות באפלה.

מזה שנים אני עוקב, בשאט-נפש גובר והולך, אחרי מסע זה. לדעתך, אין זה אלא מישחק ציני כגורל האזרחים היהודיים של ברית-המועצות, וגם באינטרסים החיוניים של מדינת ישראל.

אני יודע מדוע מקפידים דיפלומטים ישראליים, שלא ראו מימיהם בית-כנסת ישראלי מבסנים, לבקר דהקא בבתי-כנסת סובייטיים. מעולם לא שמעתי על קיומו של נוהג זה אצל חברי השגרירות הישראלית בחשיגנטון או בראנגון.

גם אני מבין מה עניינם של דיפלומטים ישראליים לחלק תשמישי-ידקודשה במדינה הדוגלת רישמית באדיאולוגיה אנטי-דתית קיצונית.

אני יודע מדוע נשלח פקיד בכיר של משרד-החוץ הישראלי, מר בנימין אליאב, לארגן בקרב יהדות ארצות-הברית מיבצע של הטלת חרם על הסופר היהודי-הסובייטי אהרון ורגליס, עורכו של כתבי-עת אידישי בעל רמה ספרותית גבוהה, שנשלח לאמריקה (כמו המישלחת המבקרית השבוע בישראל) כמחאה של רצון טוב להפגי את המתחיות ביחסים בין היהודים וארץ הסובייטים.

לא ברור לי כלל מה זכותה של ממשלת ישראל, שאינה מקיימת בארץ אף בית-ספר אידישי אחד (והולחמת בבתי-הספר של המיסיון) לדרוש הקמת בתי-ספר אידישים בבתי-ה"מ. אפילו היתה קיימת בברית-המועצות הפלייה מסויימת כלפי המיעוט היהודי, באמתלה שהוא רוחש אהדה למדינה זרה ועויינת — קשה לראות מה זכותה של ממשלת ישראל, דהקא, להתנגד לכך. שהרי ממשלה זו משתמשת באותה אמתלה עצמה כדי לקיים בארץ מישור של הפלייה קיצונית, רישמית ונירחבת, לרעת המיעוט הערבי.

בקיצור — אני סולד ממשע מאורגן זה. אני חושד ביושר הכוונות של יוזמיו ומנהליו, כטיב שיטותיהם וברמת שיכלם.

האם משתמשים הם בדגל מפוקפק זה כדי להלהיב את תורמי המגזית היהודית המאוחדת (כפי שהשתמשו, בעבר, בהמצאת ריפוט אנטי-יהודית במארוקו, ובסכנה דימינונית ליהודי אלג'יריה)?

האם מבקשים הם לשרת מנגנונים אמריקאיים אפלים, המנהלים לוחמה פסיכולוגית אנטי-סובייטית, בניגוד לקו החדש של הנשיא קנדי המנוח? האם נגררת ממשלת ישראל אחרי קבוצה של יהודים אמריקאיים המבקשת להיבנות מכך, או שמא נגררים יהודי אמריקה אחרי ממשלת ישראל, הגובה את שכרה בצורה אחרת?

האם מבקשת ממשלת ישראל ללחוץ בצורה זו על ממשלת הסובייטים, כדי שתתיר עליית יהודים מארצה, או כדי שתשנה את הקו המדיני-הצבאי שלה במרחב?

אני יודע איזה גורם מכל אלה הוא המכריע — ואיך משתלבים הגורמים השונים האלה, כולם או חלקם, במיסגרת אחת.

כל הגורמים האלה יחד, וכל אחד מהם לחוד, מהווה בעיני פשע כלפי יהודי ברית-המועצות, וכלפי מדינת ישראל.

א דע, אדוני ראש-הממשלה, הייתי מועל בתפקידי ומשרת שרות רע את שאיפת הידידות הישראלית-סובייטית, אילו הסתפקתי בפסילת מסע מכוער זה.

חייב אני, אחרי כל אלה, לבדוק את הספקות האמיתיים, הכנים, המכרסמים בליבם של אזרחי ישראל הישרים לגבי כמה סוגיות.

אני מרשה לעצמי להגיד סוגיות אלה כלהלן:

● **פסקי-דין מוות התכופים המוטלים על היהודים סובייטיים בעתן עבירות כלכליות, והפירסומים בעיתונות הסובייטית המתלחחים אליהם.**

● **יחס השלטונות הסובייטיים לענייני הדת היהודית והתרבות האידישית והעברית, וזותם של יהודים סובייטיים להגר לישראל.**

● **אספקת הנשק הסובייטי למדינות ערב, עמדת הנוציג הסובייטי באו"ם והקו הכללי של ברית-המועצות במרחב בעשר השנים האחרונות.**

● **בעיני אין כל קשר בין ארבע סוגיות אלה, ואני מתנגד בהחלט לצרופן זו לזו, כפי שעושים מארגני מסע-התעמולה האפל. אנסה להלן לבדוק כל אחת מארבע הסוגיות בנפרד, ולהציג את השאלות המתבקשות מהן.**

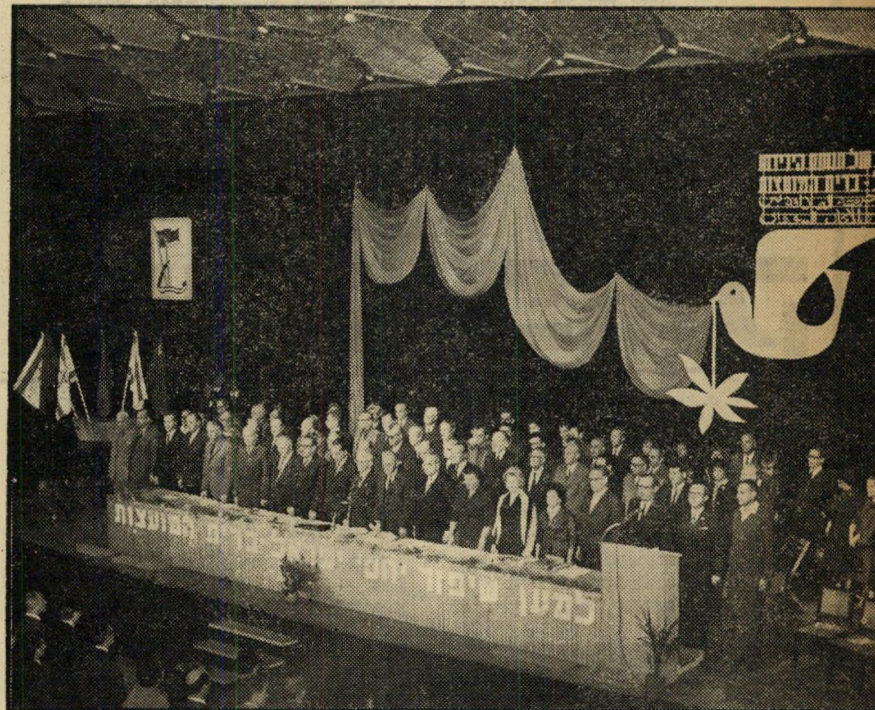
ע ונשרי-המוות המוטלים על היהודים סובייטיים מעוררים, בהכרח, הדים עגומים בליבם של יהודים, העמוסים וזכרונות נוגים של דורות רבים.

אני מתנגד לעונש-מוות. אני גא לחיות במדינה בה בוטל עונש-המחט כמעט כליל, ואוסף להאבק לביטולו המוחלט. אפילו הוצאתו להורג של שוע-המלחמה אדולף אייכמן גרמה אצל רבים מאיתנו, אורחי ישראל, לבטים מצפוניים קשים.

להואי ויכולנו לשכנע את העם הסובייטי בצדיקת גישה עקרונית זו. להלאה ויכולנו לשכנעו כי השלח עונש-מוות בכלל, ועל עבירות כלכליות בפרט, פוגעת בכבודו של המישור הסובייטי, המעיד כאלוה על עצמו כי אין לו שיטה אחרת להסדרת בעיותיו. אך ברור כי איננו יכולים לדרוש מן העם הסובייטי (או האמריקאי, למשל) לקבל את גישתנו העקרונית, בעניין הנוגע רק לו עצמו.

השאלה הנוגעת לנו היא: האם אך מיקרה הוא כי כה רבים מבין הגידונים למוות בגלל עבירות כלכליות (עד כדי חמישים אחוז, כמדומני) הם יהודים?

אומרים לי כי היהודים בולטים בין העבריינים הכלכליים מפני שהיהודים רב מקומם בכלל בעמדות כלכליות בברית-המועצות. אומרים לי כי, לעומת זאת, נעדרים היהודים

מושב הפתיחה של כנס הידידות ישראלי-ברית-המועצות

● מדיניות יומה להשגת שלום ישראלי-ערבי, ותחירה לקראת ברית המדינות השמיות, פירוז מוחלט של המרחב השמי מנשק גרעיני וטילי,

● כינון מישור דמוקרטי חופשי במדינה, תוך הבטחה מוחלטת של חופש הדעה, ההתארגנות והעיתונות,

● ביטול כל ההפליות הלאומיות והדתיות הנהוגות בישראל, ובראשן המימשל הצבאי והכפיה הדתית,

● פירוק המוסדות הציוניים וכינון בסיס חדש לזיקה ההדדית בין האומה העברית החדשה בישראל לבין יהודי העולם,

● בשעת מאבקנו הבתי-נרתי לעמן עקרונות אלה, הואשמו לא פעם כגרורי הקומוניזם, ואף כקומוניסטים מוסוים. לפני כמה שנים ניסה הממונה על שרותי-הבטחון, בשליחותו של ראש-הממשלה דאז, לשכנע את חברי ועדת-החוץ-והבטחון של הכנסת כי אני מקבל שכר מירי השגרירות הסובייטית בישראל. נסיון זה נכשל בבושת-פנים.

התרם הטוטאלי שהוטל על עתון זה מעם החוגים השליטים במדינה, ושרשרת ארוכה של מעשי-אלמות שהופנו נגדנו, מעידים אף הם על איתנותו הגמורה.

אני חש כי דווקא איתנות זו מטילה עלינו תובנה מופרית לנקוט

קו ברור לגבי היחסים בין ברית-המועצות וישראל. לי רק מעטים האני

שיום בישראל המסוגלים לנקוט כסוגיה זו קו אויבי-קטובי גמור, מבלי

להיות חשודים כקומוניסטים או כאנטי-קומוניסטים, כסוכני מוסקבה,

ווישיגנטון או ירושלים.

א תרי הזדהות אישית זו, אולי מוטב שאוהה את גישתי העקרונית למיכלול בעיית היחסים בין שתי המדינות. ההנחות הבאות מנחות אותי בדרכי:

● **אינני רוגל בהקמת מישור קומוניסטי בישראל, והייתי מתנגד לכל ניסיון להקיימו.** אך אני מודה בזכותם המלאה של אזרחי ברית-המועצות לחיות במישור הניראה להם כמתאים.

● **אני שולד בהחלט את זכותה של כל מדינה שהיא להתערב בענייניה הפנימיים של מדינה אחרת — תוך מקרי רצח-עם, רדיפות גזעניות ותופעות דומות של דיכוי חמור.**

● **אני סובר בזכותה של מדינת ישראל לדבר בשם יהודי העולם, ואת הטענה כאילו יהודי העולם מהיחם אומה (במובן המקובל של המונח) המיוצגת על-ידי מדינת ישראל.**